

## หลักสูตรการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 6 ชั่วโมง

### กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ

### ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอทับคล้อ

\*\*\*\*\*

#### ความเป็นมา

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็วและไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆ และในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินความเป็นอยู่และความอยู่รอดของบุคคล ครอบครัว หรือในชุมชนนั้นๆ จึงเป็นเหตุให้เกิดการค้นคว้าคิดที่จะพัฒนา สร้าง หรือประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งคนในแต่ละท้องถิ่นอาจอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันจึงทำให้ภูมิปัญญาแต่ละภูมิปัญญามีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ ต่างกันออกไป และในภูมิปัญญานั้นๆ ก็จะมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ให้มีคุณภาพตามยุคตามสมัย หรือความเหมาะสมของภูมิปัญญาที่จะนำมาใช้ได้ ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดระยะเวลาของท้องถิ่นนั้น

ผ้ามัดย้อมก็เช่นกันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในหมู่บ้านประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาด้วยสติปัญญาของคนในท้องถิ่น โดยนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างเช่นการย้อมผ้าที่ดัดแปลงมาจากวัสดุทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายของสีสันทัน เช่น สีแดงที่ได้มาจากผลกระเจี๊ยบ สีเหลืองจากขมิ้นชันและสีน้ำตาลจากเปลือกไม้ เป็นต้น ผ้ามัดเป็นอีกภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นหลังทำให้เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้และนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยยังคงรักษาภูมิปัญญาของท้องถิ่นไปนานๆ ซึ่งสามารถนำภูมิปัญญานั้นมาประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าในท้องถิ่น

การทำผ้ามัดย้อมยังสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาตนเอง หรือกลุ่มไปสู่การบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเป็นไปตามหลักการของการประกอบอาชีพ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตร ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อจบหลักสูตรแล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

#### หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม

2. เป็นหลักสูตรที่เน้นการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาดูงาน

3. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพ

4. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ 5 ด้านในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากร ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต และด้านทรัพยากรมนุษย์

### จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง
2. ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม
3. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ
4. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีโครงการประกอบอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

### กลุ่มเป้าหมาย

มี 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

### ระยะเวลา

จำนวน 6 ชั่วโมง

- ทฤษฎี 3 ชั่วโมง
- ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

### โครงสร้างหลักสูตร

| ที่ | เรื่อง                               | จุดประสงค์การเรียนรู้                                                                                                                                                                                            | เนื้อหา                                                                                                                                                               | การจัดกระบวนการเรียนรู้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | จำนวนชั่วโมง |         |
|-----|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------|
|     |                                      |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ |
| 1.  | ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม | 1.1 บอกความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม<br>1.2 บอกความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม<br>1.3 บอกและหาแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม<br>1.4 บอกทิศทางการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม | 1.1 ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม<br>1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม<br>1.3 แหล่งเรียนรู้<br>1.4 ทิศทางพัฒนาการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม | 1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน<br>1.2 วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ<br>1.3 ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจ<br>1.4 กำหนดทิศทางการประกอบอาชีพโดยใช้กระบวนการคิดเป็นและมีความเป็นไปได้ตามศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ | 1 ชั่วโมง    |         |

| ที่ | เรื่อง                                         | จุดประสงค์การเรียนรู้                                                                                                                                                                                                                 | เนื้อหา                                                                                                                                                                                                                                                                    | การจัดกระบวนการเรียนรู้                                                                                                                                                                                                                                                                                         | จำนวนชั่วโมง |           |
|-----|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|
|     |                                                |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ   |
| 2.  | ทักษะการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม             | 2.1 บอกเทคนิคการทำผ้ามัดย้อมได้อย่างถูกต้อง<br>2.2 บอกอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อมได้<br>2.3 บอกวิธีการทำผ้ามัดย้อมได้                                                                                                                    | 2.1 เทคนิคการทำผ้ามัดย้อม<br>2.2 อุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม<br>2.3 วิธีการทำผ้ามัดย้อม                                                                                                                                                                                       | 2.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเทคนิคการทำผ้ามัดย้อม<br>2.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารของอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม<br>2.3 จัดให้ผู้เรียนศึกษาอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ                                                                                                                  | 1 ชั่วโมง    | 3 ชั่วโมง |
| 3.  | การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม | 3.1 สามารถสำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากรได้<br>3.2 สามารถกำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการได้<br>3.3 สามารถลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิมได้<br>3.4 สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงได้ | 3.1 สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากร<br>3.2 การกำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ<br>3.3 การลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม<br>3.4 การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง<br>3.5 การศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน | 3.1 สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากร<br>3.2 การกำหนดและการควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ<br>3.3 ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม<br>3.4 ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง<br>3.5 ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน | 1 ชั่วโมง    |           |

## สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้การทำผ้ามัดย้อม
2. แหล่งเรียนรู้/ อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่าง ๆ
3. วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
4. พบกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

## การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
  2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง
- ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

## การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานผ่านการประเมินทดสอบที่มีคุณภาพ